

روایت جنگ در جست وجوی مخاطب امروز

نگار: شایان قاضی - اهورا

ریحانه موسوی | هم‌زمان با هفته دفاع مقدس، حوزه هنری خراسان رضوی میزبان نشست با عنوان «ادبیات دفاع مقدس؛ بازخوانی یک روایت» بود؛ نشستی که در آن جمعی از نویسندگان و فعالان این حوزه دور هم جمع شدند تا درباره نقاط قوت و ضعف ادبیات دفاع مقدس، فاصله آن با مخاطب امروز و چشم انداز پیش روی این گونه ادبی گفت وگو کنند. این نشست فرصتی بود برای مرور مسیری که ادبیات دفاع مقدس طی کرده و طرح این پرسش که این روایت ها چگونه می توانند برای نسل های امروز همچنان خواندنی و اثرگذار باشند.

گزارش روز

- مدیران فرهنگی باید پاسخ‌گوی عملکرد خود باشند

رئیس حوزه هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی، در این نشست با اشاره به یکی از مشکلات موجود در حوزه فرهنگ گفت: یکی از چالش‌های جدی ما در فرهنگ این است که مدیرانی می‌آیند و می‌روند، بدون اینکه از آن‌ها پرسیده شود آن سازمان را از چه جایگاهی به چه جایگاهی رسانده‌اند. مجید عسگری، افزود: با وجود تمام آسیب‌هایی که در این حوزه وجود دارد، امروز «دفاع مقدس» یکی از پرمخاطب‌ترین ژانرهای ادبی در جامعه ماست. وی با اشاره به مشکلات موجود در

مسیر رشد نویسندگان ادبیات دفاع مقدس بیان کرد: یکی از مسائل ما در این ژانر، نامعلوم بودن سیستم رشد نویسندگان است. یکی از آسیب‌های جدی نیز نبود هنرگدان یا افرادی است که جریان نویسندگی را مدیریت و نویسندگان را در مسیر رشد هدایت کنند. این مسئول فرهنگی استان ادامه داد: تولیدات خوبی در حوزه ادبیات دفاع مقدس صورت می‌گیرد، اما در حوزه توزیع نیز با مشکل روبه‌رو هستیم. در زمینه تأثیرگذاری آثار نیز چالش‌هایی وجود دارد. رئیس حوزه هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی با اشاره به دو مسئله اصلی در ادبیات دفاع مقدس گفت: امروز دو نکته اصلی در این حوزه وجود دارد؛ نخست

اینکه آثار متوسط رو به بالا زیاد داریم، اما آثار خوب و شاخص کم است. مسئله دوم نیز به زنجیره مصرف مربوط می‌شود، یعنی آثاری تولید شده‌اند که کیفیت خوبی دارند، اما به دست مخاطب نمی‌رسند.

- ادبیات دفاع مقدس چگونه شکل گرفت؟

محمد خسروی‌راد، نویسنده و پژوهشگر، نیز در این نشست درباره عنوان‌ها و تعاریف مختلفی که برای ادبیات جنگ به کار می‌رود، گفت: ادبیات جنگ، دفاع مقدس، پایداری و عناوین دیگری برای این حوزه به کار رفته است. بسیاری از

موسوی ادامه داد: برای شخصیت‌بزرگی همچون شهید سلیمانی نیز دفترچه‌های کوچکی چاپ شده است؛ در حالی که شأن ایشان این نیست که چنین آثاری درباره او تولید شود.

- تاریخ شفاهی؛ گنجینه‌ای که هنوز مغفول است

حمید صدوقی نویسنده و راوی دفاع مقدس نیز در این نشست با تمرکز بر موضوع «خاطره» و «تاریخ شفاهی» گفت: از سال ۱۳۵۸ تاکنون بیش از ۲۵ هزار ساعت سابقه مصاحبه با افراد مختلف دارم، از محسن رضایی و شهید صیاد شیرازی گرفته تا نگهبان بهشت رضا!، وی افزود: تاریخ شفاهی در کشور ما مغفول واقع شده است. اگر به جای صحبت در مقیاس کلان، از استان خودمان صحبت کنیم، کمبودها و کاستی‌ها بهتر خود را نشان می‌دهند. صدوقی ادامه داد: در دیداری که با رهبر شهیدمان داشتیم، ایشان از ما خواستند مدافع دفاع مقدس باشیم و صد برابر آنچه تاکنون کار کرده ایم، فعالیت کنیم. وی با اشاره به اهمیت خاطره‌نویسی بیان کرد: خاطره‌نویسی کار ارزشمندی است و از دل آن می‌توان داستان، نمایشنامه و شعر استخراج کرد. برای اینکه اولویت را به جمع‌آوری خاطرات بدهیم، باید به سمت تاریخ شفاهی برویم. این پژوهشگر افزود: جمع‌آوری تاریخ شفاهی خوب نیز باید مصاحبه‌کننده خوب تربیت کنیم؛ زیرا کیفیت مصاحبه و شیوه ثبت روایت‌ها، در خروجی نهایی تأثیر زیادی دارد.

- فاصله گرفتن از پرورش نویسندگان

بهروز رحیمی جانباز و پیشکسوت عرصه ادبیات پایداری نیز در ادامه نشست با اشاره به وضعیت پرورش نویسندگان گفت: در گذشته دانش‌آموزان مستعد به حوزه هنری معرفی می‌شدند و از دل این فرایند، نویسندگان پرورش پیدا می‌کردند. امروز امکانات بیشتر شده است، اما بسیاری حتی تفاوت غزل و قصیده را نمی‌دانند. وی با اشاره به ظرفیت فضای مجازی گفت: امروز با وجود فضای مجازی، مسائلی مانند ممیزی تا حد زیادی مانع فعالیت نویسندگان نیست و نویسندگان می‌توانند با آزادی بیشتری فعالیت کنند. اما متأسفانه با وجود این ظرفیت، آن‌گونه که باید و شاید کاری نمی‌شود.

- تولید آثار ادبی در سال‌های جنگ کافی نبود

سیدسعید موسوی نویسنده و مدرس داستان‌نویسی نیز در این نشست با اشاره به سال‌های دفاع مقدس گفت: در هشت سال دفاع مقدس، نخستین چیزهایی که تولید شد، تبلیغات بود، یعنی همه را به حضور در جنگ تشویق می‌کردند. در این زمینه آن‌گونه که باید و شاید، اثر ادبی تولید نشد و نمی‌توانیم کار خاصی را در حوزه ادبیات دفاع مقدس نام ببریم. وی با تأکید بر ضرورت آسیب‌شناسی ادبیات دفاع مقدس بیان کرد: باید در حوزه ادبیات دفاع مقدس آسیب‌شناسی صورت بگیرد. یکی از مسائل ناراحت‌کننده این است که برای موضوعی مانند جنگ رمضان چهل کتاب چاپ شده است، اما باید دید این کتاب‌ها چه کیفیتی دارند.

مشهد میزبان آثار جشنواره فیلم کودک و نوجوان اصفهان

آرش معیریان که تعدادی از بازیگران کودک و نوجوان در آن حضور دارند اکران خواهد شد. وی با اشاره به استقبال از این رویداد گفت: تاکنون ظرفیت سه روز از این چهار روز تا حد زیادی تکمیل شده و استقبال خوبی از برنامه صورت گرفته است.

سالن در نظر گرفته شده برای جشنواره گفت: نمایش فیلم‌های جشنواره در سالن ۵ پردیس سینمایی سیمرغ انجام می‌شود. مدیر پردیس سینمایی سیمرغ افزود: در روز نخست پویانمایی «نگهبان خورشید» اکران می‌شود. روز دوم فیلم «یکی بیاد دنبالم» به کارگردانی سید جواد هاشمی روی پرده می‌رود و در روز سوم نیز فیلم «عموی بچه‌ها» برای مخاطبان نمایش داده خواهد شد. دبیرزاده ادامه داد: در آخرین روز جشنواره نیز فیلم موزیکال «شوتینگا» به کارگردانی

الهام اسماعیلی‌ا پردیس سینمایی سیمرغ مشهد از ۱۲ تا ۱۵ مهرماه ۱۴۰۵ میزبان جشنواره فیلم کودک و نوجوان اصفهان خواهد بود. امیرحسین دبیرزاده در گفت‌وگو با شهرآرانیوز: از میزبانی پردیس سینمایی سیمرغ از جشنواره فیلم کودک و نوجوان اصفهان خبر داد و گفت: این رویداد هم‌زمان با جشنواره در اصفهان، به مدت چهار روز در پردیس سینمایی سیمرغ برگزار می‌شود و هر روز یک فیلم از ساعت ۱۱ تا ۹ صبح برای دانش‌آموزان و مخاطبان کودک و نوجوان به نمایش درمی‌آید. وی با اشاره به امکانات

انتصاب اعضای هیئت انتخاب جشنواره تئاتر استانی

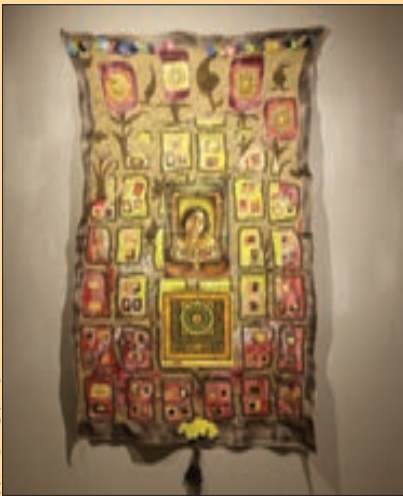

دبیرسی‌وششمین جشنواره تئاتر استان خراسان رضوی، علی‌روحي، با هدف بررسی تخصصی آثارارسالی، اعضای هیئت انتخاب این رویداد هنری را منصوب کرد. به گزارش روابط عمومی این جشنواره، مهسا غفوریان بازیگر، کارگردان، نویسنده و مدرس تئاتر، شادی غفوریان نویسنده، کارگردان و بازیگر و زهرا نجف‌پور بازیگر، نویسنده و کارگردان تئاتر به عنوان اعضای هیئت انتخاب جشنواره معرفی شدند.

دبیرسی‌وششمین جشنواره تئاتر استان خراسان رضوی، علی‌روحي، با هدف بررسی تخصصی آثارارسالی، اعضای هیئت انتخاب این رویداد هنری را منصوب کرد. به گزارش روابط عمومی این جشنواره، مهسا غفوریان بازیگر، کارگردان، نویسنده و مدرس تئاتر، شادی غفوریان نویسنده، کارگردان و بازیگر و زهرا نجف‌پور بازیگر، نویسنده و کارگردان تئاتر به عنوان اعضای هیئت انتخاب جشنواره معرفی شدند.

نگارخانه «رادین» این روزها میزبان آثار ثریا مجتهد سیستانی است

بازی بارنگ، تکرار و فرم در «رفتار بازی‌گون»

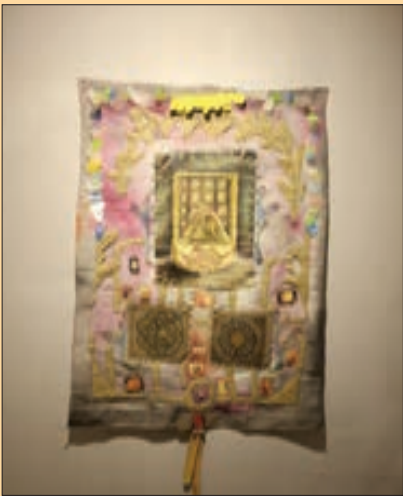
نگار: شایان قاضی - اهورا

مختلف هنرهای سنتی، از جمله تذهیب و نگارگری را می‌دیدم. این آثار را نوعی مواجهه نقاشی با تذهیب بیان کرد و افزود: این آثار برای من نوعی بانک تصویری و ایده به شمار می‌آیند. متربال این کارها از نخ‌های پشمی، طلق، ماندالا، سلف‌پرتزه و نقاشی‌های تکه‌تکه شده است. در تهران حدود یک سال است که چنین هنری انجام می‌شود، اما در مشهد هنوز ندیده‌ام، شاید افرادی مشغول به آن باشند.

* به طرح‌هایی با هندسه دایره‌وار و نقش و نگارهایی متقارن‌گویند که بر اساس عرفان شرقی بیانگر حیات تکرار شونده و نظم و هماهنگی در هستی است.

سختگیر بودم و گاهی چندین ماه فعالیت نمی‌کردم، چون فکر می‌کردم اکنون باید چه چیزی خلق کنم، این شکل از فعالیت مانند بازی بود. گاهی حتی شبیه شانس بود، چون نمی‌دانستم وقتی کاغذم را بازمی‌کنم، ماندالای تولید شده چگونه خواهد بود. به گفته او، در روند شکل‌گیری این آثار حتی از هوش مصنوعی نیز استفاده شده است. مجتهد سیستانی در این باره بیان کرد: گاهی اوقات از هوش مصنوعی استفاده کردم تا تغییراتی در طرح‌هایم ایجاد کند. دوباره خودم تغییراتی در آن ایجاد می‌کردم و به هوش مصنوعی می‌دادم. این هنرمند ریشه بصری این مجموعه را نیز به دوره‌ای از زندگی خود و حضور در کلاس‌های هنرهای سنتی مرتبط دانست و توضیح داد: این طرح‌ها از جایی شروع شدند که فعالیت‌ها و فرآیندهای هنرجویان رشته‌های

بازی، خیال، کلاژ و تکرار بازمی‌گردد. او عنوان کرد: آنچه اکنون برایم مهم است، بازی کردن، خیال آسوده، کلاژ و تکرار است؛ اینکه دستم چیزی را قیچی کند، بدود و همه چیز را به چشم متربال ببیند. رویارویی نقاشی با تذهیب مجتهد سیستانی، از ویژگی‌های مهم آثارش را امکان «بازیایی» دوباره خود بیان کرد و گفت: کارهایی که از قبل وجود داشته‌اند و متربالیه که اطرافم بوده، شاید هرکدام چندین بار تغییر کرده و به اثر دیگری تبدیل شده‌اند. او همچنین این شیوه کار را در تضاد با سختگیری همیشگی خود دانست و گفت: برای من که همیشه

کاغذ بوده است. وی در این باره توضیح داد: کاغذ را تا زدم و طرحی کشیدم. وقتی کاغذ را گشودم، قرینه آن ایجاد شده بود. احساس خوبی به من دست داد؛ چون چیزی تولید کرده بودم، بدون اینکه بخواهم برای آن فلسفه‌سازی کنم. پس از آن، مدام طرح‌های قرینه زدم. کم‌کم به این نتیجه رسیدم که کاغذم را بیشتر و با الگوهای مختلف تا کنم. در نتیجه، قرینه‌ها بیشتر شدند و کار به «ماندالا» رسید. مجتهد سیستانی ادامه داد: در این میان تصمیم گرفتم برای آن به دنبال معنا و فلسفه باشم. روان‌شناسی، ماندالادرمانی، یونگ، عرفان و شمس را پشت سر گذاشتم. کمی که گذشت، دیگر حوصله این معناها را هم نداشتم. به خودم آمدم و به دنبال چرایی انجام این کارها بودم. شاید در حال فرار از یک سری معناها به معناهای دیگری بودم، اما برایم اهمیتی ندارد و نمی‌خواهم خودم را جزء به جزء تعریف کنم.

این هنرمند معتقد است نمی‌توان ادعا کرد که خود را از معناها رها کرده است، چرا که به گفته او، بخش زیادی از ذهن و نگاهش در طول سال‌ها و در بستر جامعه شکل گرفته است. او در این باره ابراز کرد: هیچ وقت نمی‌توانم ادعا کنم که خودم را از یک معنا خلاص کرده‌ام. زیرا ۳۰ سال افکارم در این اجتماع شکل گرفته است. بنابراین وقتی چیزی تولید می‌کنم، نمودی از این افکار و گذشته‌ها در آن وجود دارد. با این حال، آنچه امروز برای او اهمیت دارد، بیشتر از هر چیز به

ریحانه موسوی | نمایشگاه «رفتار بازی‌گون»، مجموعه‌ای از آثار ثریا مجتهد سیستانی این شب‌ها بیش از آنکه بخواهد روایت مشخصی را به مخاطب منتقل کند، او را به تماشای یک روند دعوت می‌کند؛ روندی که از تجربه‌های مختلف او با ماندالا‌ها، سلف‌پرتزه‌ها و نقاشی‌های تکه‌تکه شده شکل گرفته است. در این آثار، نخ‌های پشمی، طلق، تکه‌های رنگی و نقش‌های تکرار شونده در کنار هم قرار گرفته‌اند و ترکیب‌هایی متفاوت و گاه شبیه به بافت‌ها و نقش‌های دست‌ساز به وجود آورده‌اند.

نگارستان

- وقتی خلق کردن جای معنا را می‌گیرد

سال ۱۴۰۲ اتفاقی در زندگی ثریا مجتهد سیستانی رخ داد که به گفته خودش، باعث شد نسبت به معنای زندگی دچار تردید شود. او در این باره گفت: مدتی شروع به کشیدن طرح‌های بی‌معنی کردم تا فکرم را از معنای آنچه در حال تولیدش بودم، خلاص کنم و بفهمم چه چیزی ارزش پرداختن دارد. فقط می‌خواستم گوشه‌ای بنشینم، دست‌هایم مشغول کار باشند. در خیالاتم رها شوم و چیزی تولید کنم تا آرام شوم. به گفته این هنرمند، نقطه آغاز شکل‌گیری این مجموعه، یک تجربه ساده با

